
Beszámoló az Országos Széchényi Könyvtárban tartott szakmai napról

November 8-án a NKÖM Könyvtári Főosztálya és a Könyvtári Intézet módszertani konzultációs napot szervezett az OSZK-ban. Az eseményen a megyei, városi közművelődési könyvtárak munkatársai mellett szép számmal vettek részt az egyházi könyvtáros kollégák is.

A szakmai nap első előadását **dr. Skaliczki Judit** főosztályvezető asszony tartotta „**A könyvtári rendszer fejlesztése, egymásra épülő feladatok**” címmel. Bemutatta azokat a fejlesztési irányokat, törekvéseket, melyeket az 1997. évi CXL. törvény hatályba lépését követően, annak szellemében megvalósítottak, elindítottak. A nyilvános könyvtárak jegyzéke, ODR, informatikai technológiai fejlesztések mellett kiemelte a szolgáltatói együttműködések, olvasói hozzáférés növelés terén történt előrelépéseket is. Ezek alapján a közelmúlt feladata volt a kistelepülések könyvtári ellátásának javítása, az ezzel kapcsolatos jogszabályok, támogatási formák kialakítása, Könyvtári Szolgáltató Rendszer elindítása. A minisztérium további fejlesztési tervei között a nemzeti könyvtár korszerűvé tétele, a városi könyvtárak informatikai fejlesztése, az iskolai könyvtárak támogatása szerepel. Fontos feladatnak tartják a nem nyilvános könyvtárak bevonását a könyvtári rendszerbe.

Kopcsay Ágnes előadásában a jogszabályok változása miatt módosuló **nyilvános könyvtári jegyzékről** hallhattunk. Ismertette a nyilvános könyvtárak jegyzékébe kerüléshez szükséges feltételeket, a jelentkezés és elbírálás menetét. Felhívta a figyelmet azokra a leggyakrabban elkövetett hibákra, amelyek miatt kénytelenek voltak visszautasítani a felvételt. Első helyen a könyvtár alapításával, jogi dokumentációjával kapcsolatos hiányosságokat említette.

A harmadik előadásban **Amberg Eszter**, a Könyvtári Intézet munkatársa a közművelődési könyvtárak **érdekeltségnövelő támogatásával** kapcsolatos gyakorlati tudnivalókat, határidőket ismertette. Ez az előadás az egyházi könyvtárakra vonatkozó információkat nem tartalmazott, hiszen mi nem a közművelődési könyvtárak keretéből, hanem a Könyvtári Főosztály saját forrásából kaptuk az érdekeltségnövelő támogatást, amíg kaptuk.

A konzultációs nap második részében tájékoztatókat hallottunk a muzeális könyvtári dokumentumokkal kapcsolatos új tudni- és tennivalókról.

Dr. Kenyéri Katalin áttekintette a **muzeális könyvtári dokumentumok kezeléséről szóló 22/2005 NKÖM rendeletet**, melynek hatálya kiterjed nyilvános és nem nyilvános könyvtárakra egyaránt. A muzeális dokumentumok köre jelentősen kitágult. A védett kéziratok köre a 18. század végéig terjed, a magyarországi nyomtatványok és hungarikumok pedig 1850-ig élveznek védeltséget. Ezek mellett muzeálisnak számít minden, amit a könyvtár archiválási céllal gyűjt (pl. köteles példányok, helyismereti, intézménytörténeti gyűjtemény, alkotó, tulajdonos előállítási technika miatt jelentős gyűjtemények, hagyatékok stb.), beleértve a nem nyomtatvány jellegű dokumentumformákat is (hang-, kép-, film-, video-, elektronikus dokumentum). A muzeális dokumentumokról külön nyilvántartást kell vezetni, részletes leírással, a muzeális jellemzőkkel. A kéziratokról, az 1700 előtti nyomtatványokról, az 1851 előtti magyarországi nyomtatványokról és hungarikumokról az OSZK felé jelentést kell tenni. A rendelet szabályozza, hogy ezeket a dokumentumokat milyen feltételekkel használhatják az olvasók, illetve a könyvtárak milyen időközönként kötelesek leltározni. A rendelet kimondja, hogy benne meghatározott feladatok ellátásának biztosítása a fenntartó kötelessége, de az éves támogatási keret terhére a NKÖM támogatja.

Rác Ágnes a **muzeális könyvtári dokumentumok új központi nyilvántartásának tervét és az OSZK ezzel kapcsolatos feladatait** ismertette. A tervek szerint a kötelező bejelentést a MOKKA-R katalóguson keresztül tehetnék meg az érintett könyvtárak, melybe előbb feltöltik az OSZK ide vonatkozó katalógusait, az RMNY és az RMK

EKE HÍRLEVELE

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
9090 Pannonhalma, Vár 1.

2005/4. sz.

elektronikus változatát. A muzeális dokumentumokat őrző könyvtárak felé nem határoznak meg határidőt a bejelentés teljesítésére, de szeretnék, ha a munka folyamatos lenne.

A szakmai nap zárásaként **Hegy Ádám** a **MOKKA-R** részéről a tervezett elektronikus nyilvántartási rendszer és a MOKKA-R technikai oldaláról közölt hasznos információkat.

Összességében hasznos, tartalmas konzultációs napon vehettünk részt. Sok olyan új információval gazdagodtunk, ami meghatározza a könyvtárainkban jelenleg folyó munkát, és a jövő munkatervét is befolyásolja majd. Sajnálatos, hogy a nap végén nem volt lehetőség a megfogalmazódott kérdések, problémák felvetésére, megvitatására. A szervezők ígérete szerint ezeket a szaksajton és a könyvtáros levelezőlistákon keresztül tehetjük majd meg.

Baranya Péter
Veszprémi Érseki
Hittudományi Főiskola Könyvtára

Beszámoló a „Reprográfiai jogok és a tiltott fénymásolás” című előadásról ***(Budapest – 2005. november 8.)***

2005. november 8-9-én került megrendezésre a **Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem** aulájában a **Felsőoktatási Tankönyv- és Szakkönyvvásár**. A két napos rendezvény első napján az érdeklődők a felsőoktatási tankönyvkiadásról és a használatról szóló konferencián vehettek részt. A második nap délutánja szekcióüléssel folytatódott, amelyen a reprográfiai jogok és a tiltott fénymásolás témakörben tartottak előadást az érintett szakterület képviselői.

Az előadás első részében **Vaskovics Péter**, a **Magyar Reprográfiai Szövetség** - <http://www.reprografia.hu> - igazgatója röviden ismertette a jogintézmény létrejöttét és működésének szükségességét. A szövetség tagszervezetekből áll, amelyet legnagyobb részben a **MASZRE**, a Magyar Szak- és Szépirodalmi Szerzők és Kiadók Reprográfiai Egyesülete - <http://www.maszre.hu/> - képvisel. További tagjai a **HUNGART** - <http://www.hungart.org/> - a Vizuális Művészek Közös Jogkezelő Társasága Egyesület és az **ARTISJUS** Magyar Szerzői Jogvédő Iroda Egyesület - <http://www.artisjus.hu/> - a zenei és irodalmi szerzői jogok közös jogkezelő szervezete. A szövetség feladata az irodalmi és szakirodalmi szerzőket, könyv- és folyóirat-kiadókat megillető jogdíjak felosztása. A jogdíjak az irodalmi és szakirodalmi művek magáncélú fénymásolásából vagy más hasonló módon (reprográfiával) történő sokszorosításából folynak be.

Az ülés második részében **Dr. Horváth Sándor Domonkos**, a győri Galgóczi Erzsébet Városi Könyvtár igazgatója, **könyvtárosi szemszögből** közelítette meg a reprográfia tárgykörét. Előadásában szubjektív véleményét ismertette arról, hogy milyen lélektani okok vezérlik az olvasókat a könyvtárakban és a könyvtárakon kívül található fénymásolókbá. A nagymennyiségű fénymásolás csökkentésére megoldásnak tartja a fénymásoltatás árának emelését, mely által már nem éri meg az olvasónak lemásoltatni a kívánt oldalakat. Konklúzióként megállapította, hogy papíralapú másolás mindig lesz, de nem ez jelenti a problémát, hanem a művek jogosulatlan nyilvánossághoz közvetítése számítógépes hálózat (Internet) útján, amelyet a digitalizálás egyre szélesebb körű elterjedése is elősegít. Véleménye szerint mindez azonban nem a könyvtárakban történik, tehát a könyvtár nem helyszíne a jogsértő tevékenységeknek.

A záró előadásban **rendőrségi tájékoztatót** hallhattunk Szeged Város Rendőrkapitányságának képviselőjétől a folyamatban lévő eljárásokról. Megtudhattuk, hogy a büntető törvénykönyv szerint bűncselekménynek számít a művek másolással történő reprodukciója, ha az jelentős vagyoni hátrányt okoz, vagy üzletszerűen követik el. Az előadásban két konkrét büntényről is hallhattunk, melyek a szerzői jogok megsértésére irányultak. Az egyik